CAINȚA INCREDEREI

ÎN

BOIERII ARISTOCRAȚI

ȘI

SFÎNTA HOTĂRÂRE DE A NU-Ì MAI CREDE

CU

O PROTESTAȚIE

DE

MIHAIL KOGÂLNICEANU

IAȘI 1848

REEDITATĂ DIN NOU

DE

VASILE M. KOGÂLNICEANU

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA «VOINȚA NAȚIONALĂ»

1894.

PREȚUL 1 LEU.

www.dacoromanica.ro

DIN SCRIERILE LUI MIHAIL KOGÂLNICEANU

Manualul Reposatuluĭ Gr. Sturdza Iași 1833.
Viața luĭ Crisoverghi Iași 1834.
Kurze Uebersicht über die Moldausche Litteratur Berlin 1836.
Esquisse sur l'histoire, les moeurs et la langue des Cigains Berlin 1837.
Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des Valaques Transdanubiens Berlin 1837.
Dacia literară 1840 Iași Ediția II cu 3 stampe Iași 1859.
Fragments tirés des Chroniques Moldaves et Valaques Iași 1838.
Alăuta Românească Iași 1839.
Foaia Sătească a Moldaveĭ 1839—1845.
Poesiĭ a luĭ A. Crisoverghi Iași 1843.
Ochire istorică asupra sclavieĭ. Prefața la Coliba luĭ Moșu Toma de Mistress Harriet Beecher Stowe. [Traducțiune de T. Codrescu. Iași 1853 2 volume].
Foaia de invețiat. Suplement la Foaia Sătească 1844.
Cuvênt introductiv la cursul de Istoria Națională rostit in 24 Noembrie 1843 în Academia Mihaileană. Iași 1843.
Skizze einer Geschichte der Zigeuner, ihrer Sitten und ihrer Sprache nebst einem Kleinen Wörterbuch dieser Sprache (Uebersetzung) Stuttgart 1840.
Ilusiĭ perdute unuĭ întâiŭ amor Iași 1841. Ediția II în anul 1847 Iași.
Arhiva Românească Iași 1840, 1841, 1845 2 vol. Ediția II, 1860.
Almanach de învățătură pe aniĭ 1842, 1843, 1844. Iași.
Propășirea. Foaie sciințifică și literară a Moldoveĭ, Iași 1844 *(suspendată după 9 luni 29 Oct. 1844)*.
Letopisețile țăreĭ Moldoveĭ publicate în treĭ volume Iași 1845, 1846, 1852.
Fragments tirés des Chroniques Moldaves et Valaques pour servir à l'histoire de Pierre le Grand, Charles XII Stanislas Leszczynski et Constantin Brancoveanu, 2 vol. Iassy 1845 (scrisă în închisoarea de la monăstirea Hrișca din județul Suceava în 1844).
Dorințele Partideĭ Naționale în Moldova de la 1848. Cèrnăuți 1848.
O protestație Iași 1848.
Histoire de la Dacie des Valaques Transdanubiens et de la Valachie. Nouvelle édition, Berlin 1854.
Album istoric și literar Iași 1854.
Steaua Dunăreĭ 1855, 1856, 1857, 1858, 1859.
Dacia Literară Ediția II, Iași 1859.
Documentele Universităței de Iași 26 Octombre 1860. Iași 1860.
Progresul.
Arhiva Românească 2 vol. Iași 1860. II ediț.
Proiect de Constituțiunea Principatelor-Unite Iași 1861. Vol. I.
Cuvênt în contra alegereĭ și eligibilității D-luĭ Alexandru C. Moruzi Iași 1861.
Apărarea Ministeruluĭ din 30 Aprilie 1860 înaintea Adunăreĭ elective din Iași în ședințele din 15 și 17 Februarie 1861. Iași 1861.
Défense du Ministère du 30 Avril 1860 devant l'Assemblée de Moldavie dans les séances du 15 et du 17 Février 1861, Iassy 1861.
Răspuns la interpelarea făcută D-luĭ Ministru al Cultelor, ședința Adunăreĭ din 19 Martie 1862. Iași 1862.
Desmințire la răspunsul D-luĭ Cneazu Cantacuzino la interpelațiunea făcută D-luĭ Ministru al Cultelor. Bucurescĭ 1862.
Imbunătățirea soarteĭ Țăranilor cuvênt rostit în Adunarea generală a Românieĭ, ședința din 25 Maiŭ 1862. Bucurescĭ 1862.

www.dacoromanica.ro

CĂINȚA INCREDEREĬ

ÎN

BOIERIĬ ARISTOCRAȚĬ

ȘI

SFÎNTA HOTĂRĂRE DE A NU-Ĭ MAI CREDE

CU

O PROTESTAȚIE

DE

MIHAIL KOGÂLNICEANU

IAȘI 1848

REEDITATĂ DIN NOŬ

DE

VASILE M. KOGÂLNICEANU

BUCURESCI

TIPOGRAFIA «VOINȚA NAȚIONALĂ»

1894. C. 2216.

www.dacoromanica.ro

Aceste două broşuri, ce retipăresc din nou, publicate in anul 1848, fórte rare şi găsindu-se astă-dí şi mai rare orí ambele impreună in aceiaş bibliotecă, cetitorul broşureí intitulată «Căinţa increderei in boierií aristocraţí şi sfinta hotărâre de a nu-í mai crede» este condus a crede fără a avea la indemână şi a doua broşură «Protestaţie» ce se referă la întêia, că mai sus citatul pamflet se datoresce intr'adevĕr redactorilor, M. Kogâlniceanu şi Neculaĭ Istrati ce se vĕd iscăliţí in ea. Pentru a inlătura acéstă eróre de care n'aŭ scăpat de a o comite nicí bibliotecele publice, notând acest pamflet intre scrierile luí M. Kogâlniceanu, confusiune produsă prin furtul numeluí, am imprimat impreună intr'o singură broşură Pamfletul şi Protestaţia.

Vasile. M. Kogâlniceanu.

Bucurescĭ 4 Aprilie 1894.

www.dacoromanica.ro

ARISTOCRAȚILOR

Nenorocirile care amenință sórta nóstră, saŭ maĭ bine ḑicênd sórta bieteĭ Patrieĭ, rĕlele ce ne încongióră, durerile ce ne aștéptă pe noĭ și sĕrmanele nóstre familiĭ, oștirile pe care amêndoĭ pre puternicĭ monarhĭ, suzeran și protectorat ne trimese în țară care mâncată de lăcuste și spârcuită de bóle, trebue să le dea ospitalitate, sunt óre bătăĭ a luĭ Dumneḑeŭ? Este óre osânda trimésă din partea Ceruluĭ pentru pĕcatele nóstre saŭ a strĕmoșilor noștri?

Nu! căcĭ Dumneḑeŭ, acel care e părintele lumeĭ, acel care e părintele nostru, nicĭ o dată nu osândesce pe fiiĭ sĕĭ cu atâtea mustrărĭ de o dată, în vreme când El este milostiv, bun și îndurător, și în vreme când El maĭ de multe orĭ eartă de cât osândesce. Sciți voĭ dar aristocraților ce sunt tóte acestea? Aceste sunt urîcióse resultate pe care mârșavele vóstre planurĭ ni le aŭ produs.

Aristocraților! Vĕ aduceți voĭ aminte, că cu câte-va ḑile în urmă o cétă de ómenĭ alerga dupĕ noĭ de pe uliță pe uliță și din casă în casă, purtând pe buze fie care binele Patrieĭ, și în a cărora inimĭ era întipărit acest sfînt și scump odor; toți atuncĭ ascepta să vaḑă de la voĭ realisarea dorinței obscescĭ, pentru că voĭ ma puținĭ de cât toți ați putut face maĭ mult de cât toți, cu atâta maĭ mult, pe cât chiar făgăduințele vóstre către noĭ aŭ fost, de a ne scăpa de orĭ-ce atârnare, de a ne câștiga o deplină sloboḑenie chiar cu arma în mână, când la acésta s'ar împotrivi cine-va. Vĕ cunoscé óre pe voĭ atuncĭ acea cétă de ómenĭ? cunósce óre éĭ ce zace în sufletul acelor ce eraŭ în fruntea țăreĭ obscescĭ? cunósce eĭ óre sĕrmaniĭ cine sunt? Cuconașiĭ care pórtă pe buze cuvêntul de frate și în sufletul lor veninul de șérpe? Nu! eĭ nu le cunósce saŭ de le și cunósce măgulirile și lingușirile vóstre aŭ fost spre

www.dacoromanica.ro

de ajuns spre a 'i minți atâta de tare, în cât s'aŭ uitat pe sine, aŭ uitat causa pentru care alérgă dupĕ voĭ, și înbĕtați uniĭ de limbuțiile vóstre și gudurăturile cele ce se potrivesc cu a unuĭ câine ce muşcă furiș ; alțiĭ de primirea ce le dați în lucsósele vóstre salóne, unde încongiurați de oglinḑí și canapele elastice, uitase pentru ce sunt adunați acolo ; alțiĭ amețiți de otrava uneĭ prize de tabac, ce lua din tabacherile vóstre, nu numaĭ că uita binele țăreĭ, binele fraților luĭ în deobsce și a luĭ în parte, dar se și face de multe orĭ mașina dorințelor vóstre, și așa cu toțiĭ, fără să scie ce fac, fără să gândéscă la nenorocirile care pot curge din tóte aceste asupra țăreĭ, asupra copiilor lor și aceluĭ maĭ slab de cât dènșiĭ, se face puțin câte puțin instrumente menite de voĭ, pentru a vĕ împlini deșartele capriciĭ și mărșavele planurĭ. Eĭ toțĭ însă, sĕrmaniĭ, sunt de ertat, pentru că toțĭ sunt slabĭ, uniĭ maĭ puțin și alțiĭ maĭ mult. Iar voĭ, aristocraților! voĭ, cari aț produs atâta nenorocire la atâția ómenĭ nevinovați, voĭ, cari de-apururea 'ĭ-aț înșelat, voĭ, în sfĕrșit, cari nu sciț de cât a fi rĕĭ, de ce osândă meritați óre? sentința vóstră, o va încheia Publicul, pe care l'aț înșelat, și aducerea eĭ în împlinire va fi amară pentru voĭ.

Aristocraților! Vĕ aduceț voĭ aminte de jurămintele ce ne făceați cu câte va ḑile în urmă, de încredințările cele marĭ ce ne dați de față, că nicĭ o dată armia ruséscă nu va trece Prutul, fiind-că pregătirile vóstre de împotrivire sunt gata. Iată că armia a trecut, durerile ce ni se pregătesc am început a le vedea, și în urmare, făgăduințele vóstre aŭ rĕmas și acum mincinóse.

Aristocraților! Vĕ aduceț voĭ aminte, că, cu câte-va ḑile în urmă, pentru a ne înșela maĭ bine, saŭ maĭ nemerit a ḑice, pentru a ne arunca pe toți în adâncurile prăpastieĭ ce ne-aț pregătit'o, ne-aț jurat cu atâta aprindere și ne făgăduiaț că la tótă întêmplarea de primejdie, ne veț ajuta și ne veț sprijini, că veț întrebuința o parte din veniturile vóstre câștigate din țară cu un chip cum a dat Dumneḑeŭ, în ajutorul celor sărací și slabí, spre a nu-ĭ lăsa să piară, și în desnădejde să vie la aceia a face corupțiĭ. Iată atâtea primejdiĭ de față, năprasnică bólă, care cu cruḑime seceră într'o parte și alta pe aceĭ slabí și sĕrmaniĭ, ce nu aŭ închipuire a se apĕra de ea.

Unde sunt ajutorurile vóstre? Unde sunt veniturile vóstre? Și unde sunt făgăduințele vóstre?

Impĕrătescile oștiriĭ! care introduse de voĭ prin planurile vóstre cele nechibzuite și necumpĕtate, pentru că prea puternicul mo-

www.dacoromanica.ro

narch protector a fost nevoit a ne trimite garnisóne spre a linisci Poporul în contra vălmăşaguluĭ şi a rĕscóleĭ făcute de voĭ? Unde sunteţĭ voĭ? Unde este ajutorul vostru? Unde sunt veniturile vóstre? Unde s pregătirile vóstre cele armate? şi unde sunt făgăduinţile vóstre? O altă nenorocire, care ni se pregătesce din tóte părţile, pe care noĭ nu vrem a o rosti, fiind-că voĭ o cunósceţĭ fórte bine, atuncĭ când noĭ vom lăsa soţiile nóstre pentru o vreme vĕduve, copiiĭ noştri săracĭ şi lipsiţĭ póte de a lor ḑilnică hrană, cine va fi atuncĭ acel mărinimos patriot, care le va întinde o mână de ajutor? Care va produce pe feţile soţielor şi a copiilor noştri un zîmbet de nădejde? nu voĭ! Pentru că voĭ aţĭ fugit, ne-aţĭ părăsit, v'aţĭ ascuns în mijlocul familiilor şi avuţiilor vóstre, şi ne-aţĭ lăsat pe noĭ a fi ca tot-dea-una prada vicleniilor vóstre; ajutorul vostru s'a stins ca sunetul arameĭ în ecoŭ, şi făgăduinţele vóstre aŭ rĕmas mincinóse. Mincinoşilor! până când dar ne veţĭ înşela? Până atuncĭ, până când noĭ ne vom deschide ochiĭ, până când ne vom deştepta din letargia în care zăcem, şi vom cunósce că ĭ cu neputinţă să se ştérgă o dată veninul şi rĕutatea ce zace în inimele vóstre, că-ĭ cu neputinţă ca ura ce o păstraţĭ în sufletele vóstre asupra claseĭ ciocoilor, şi pe care aţĭ moşteniť o în diadohiĭ de la strĕmoşiĭ voştri, să o ştergeţĭ şi să vĕ aduceţĭ aminte, că ciocoiĭ sunt ómenĭ, că ciocoiĭ v'aŭ deschis la orĭ-ce ocasie mintea, că ciocoiĭ sunt adevĕraţiĭ Românĭ şi naţionaliştiĭ ţăreĭ acesteia, iar nu voĭ ginte venetice şi străine, pe care întêmplarea, saŭ Dumneḑeŭ pentru a ne osândi, ne v'aŭ plămădit aicea, spre a ne şterge puţinele datine strĕmoşescĭ ce ne-aŭ maĭ rĕmas; că-ĭ cu neputinţă, în sfĕrşit, ca să vĕ iasă din creerĭ gărgăuniĭ, de a visa la tron, pentru că acésta vi se întipărésce în cap chiar de la nascerea vóstră, şi pentru că acésta-ĭ o aspirare ce a domnit şi între strĕmoşiĭ voştri.

Când ar sta óre clasa ciocoilor aceĭ, pe cari voĭ astă ḑĭ aţĭ despreţuit şi ĭ despreţuiţĭ, şi aceĭ, fără cari voĭ nu puteţĭ orĭ-când a mişca un pas măcar, fiind că n'aveţĭ nicĭ dritul nicĭ numĕrul lor, să vĕ facă o mică analisă de tóte faptele vóstre, de când pentru nenorocirea ţăreĭ şi a nóstră v'aţĭ plămădit într'ênsa, ar găsi fără îndoială cuvinte destul de puternice, şi nisce drepturĭ destul de marĭ, ca să vĕ ḑică în faţa vóstră şi în faţa lumeĭ, că voĭ aţĭ fost de-apururea duşmaniĭ ţăreĭ, şi aţĭ lucrat voĭ, între voĭ, pentru împilarea eĭ.

Rĕilor! cari aŭ fost tot-dea-una tréba strĕmoşilor voştri şi tréba vóstră, a vĕ folosi de douĕ casurĭ când de protecţia Dom-

www.dacoromanica.ro

nului spre a impila țara și Poporul, când a vĕ scula în contra Domnului cu numele țăreĭ și a Poporului, pe care cu felurite minciunĭ v'aț̦ĭ silit a'ĭ trage către voĭ.

De aț̦ĭ vĕdut că Domnul e jacaș și răpitor, v'aț̦ĭ linguș̦it pe lângă dĕnsul, v'aț̦ĭ unit cu dĕnsul, 'ĭ-aț̦ĭ slujit la tóte mârșăviile luĭ, de cele maĭ spurcate instrumenturĭ, și aț̦ĭ împărț̦it tot-dea-una împreună aceea ce aț̦ĭ furat la un loc; și dacă din întêmplare vre-un sĕrman împilat din clasa de jos voia a se tângui către voĭ în potriva vre-uneĭ prădăciunĭ făcute de voĭ, îl îmbrânciț̦ĭ din casa și ograda vóstră și ț̦iceț̦ĭ în fața lumeĭ, că Domnul este bun și ministriĭ sĕĭ sunt adevĕraț̦ĭ patrioț̦ĭ.

De vedeț̦ĭ din contra, că Domnul în adevĕr este bun, că Domnul fuge de impilărĭ, și urându-le vĕ osândesce pentru că le faceț̦ĭ, căutaț̦ĭ maĭ întêiŭ chipurĭ viclene a 'l ademeni, să ia și el parte din jafurile vóstre, că prin urmare să puteț̦ĭ prăda ușor și slobod. Dacă cu acésta vedeț̦ĭ că nu puteț̦ĭ veni la scop, luaț̦ĭ îndată pe buze numele Patrieĭ și numele sfîntеĭ dreptăț̦ĭ, căutaț̦ĭ chipurĭ a trage Poporul către voĭ, a face pără mincinósă în contra Domnului către Curț̦ile de care atârnă biata țară, și cu cele maĭ urîcióse chipurĭ vĕ siliț̦ĭ a 'l detrona, pentru a vĕ acăța de tron unul dintre voĭ, și prin urmare a vĕ putea sătura setea, ce aveț̦ĭ de a prăda.

Să luăm pentru o minută istoria în mână și să vedem ca într'o oglindă curată, cine aŭ fost strĕmoșiĭ voștri aristocraț̦ĭ? Cari pentru nenorocirea strĕmoșilor noștrĭ și a nóstră, încă de la suirea luĭ Petru I pe tronul țăreĭ, la anul 1358 'șĭ aŭ luat urîciósa prerogativă de a hâțîna tronurile, de care, pentru ca să se scape Domniĭ, trebuia să le trécă cu vederea cele maĭ marĭ abusurĭ și tâlhăriĭ ce lucraŭ în țară, căcĭ în alt-fel chiar viața sa trebuia să fie prada intrigilor și rĕscólelor, ce eraŭ obicĭnuiț̦ĭ a face. In urmare ce aŭ lucrat eĭ? Cine sunteț̦ĭ voĭ? și ce sciț̦ĭ lucra?

Cine la anul 1392 aŭ pricinuit detronarea luĭ Ș̦fefan al III^lea? pentru că era drept și pacĭnic, și pentru că n'aŭ voit a urma planul aristocraț̦ilor, de a lăsa Polonilor dreptul de a se amesteca în interesurile din lăuntru a Țărеĭ. Aristocraț̦iĭ! îngânfaț̦ĭ nobilĭ! a cărora ticălósă prerogativă era primejdiósă, nu numaĭ Domnilor dar și Țărеĭ, a cărora instituț̦iĭ voia a le trăda străinilor și a căreia populație o arunca în ticăloșie, prin atâtea rĕsbóie lăuntricə ce aț̦îț̦a.

Cine la anul 1399 aŭ pricinuit țăreĭ o sdruncinare atât de cumplită cu un rĕsboiŭ lăuntric, destul de sîngeros și furios? vechiĭ

www.dacoromanica.ro

voştri aristocraţĭ ! a cărora ticălos capriciŭ nu putea suferi pe tron devenitoriĭ luĭ Ştefan al III^lea, aceluĭ Domn bun, care ca părintele ţăreĭ, 'şĭ dăduse duhul din causa scârbeĭ şi a nenorocirilor căşunate Poporuluĭ de aristocraţĭ prin desele rĕsbóie lăuntrice ce aţiţaŭ.

Cine la anul 1447 pricinui detronare luĭ Iliaş I^iŭ ? moşteanul luĭ Alexandru cel bun, aceluĭ Domn, care în veacul sĕŭ prin atâta bărbăţie milostivire şi talent, cu o domnie de 32 anĭ, aŭ lucrat fapte glorióse pentru fericirea ţăreĭ şi a Poporuluĭ ; şi a căruia cea de pe urmă voinţă aŭ fost, de a rĕmâne în locul sĕŭ pe tron fiul sĕŭ Iliaş, în care cunoscuse principiĭ marĭ, şi folositoare ţăreĭ ? Bătrâniĭ noştri aristocraţĭ ! cari preferă a călca voinţa din urmă a bunuluĭ Alexandru, spre a da mâna cu leaşca Rengala şi acăţară pe tron prin intrigile şi partizele obicinuite de dènşiĭ, pe fiul eĭ, spre nenorocirea ţăreĭ, şi spre a trage asupră-le din ceruri blestemul luĭ Alexandru.

Cine la anul 1449 aŭ bântuit ţara ? cu o cumplită anarhie din care pricină venise Poporul la cea maĭ de pe urmă nenorocire şi sărăcie. Aristtocraţiĭ ! prin veninoasele lor intrigĭ şi partizĭ. Şi ce rod aŭ produs prin acésta ? aŭ dat ocasie străinilor a călca drepturile naţieĭ nóstre şi instituţiile ţăreĭ, în a cărora trebĭ din lăuntru amestecându-se, aŭ numit ţăreĭ douĭ Domnĭ de o dată, precum Poloniĭ ne dădură pe un Stefan şi Transilvăneniĭ pe un Ciubăr.

Cine la anul 1452 unindu-se cu Aron-cel-Cumplit aŭ pricinuit detronarea şi moartea luĭ Bogdan al III^lea ? Aristocraţiĭ ! îndemnaţĭ de linguşirile luĭ Aron şi de făgăduinţa ce le dădură, că vor împărţi împreună cu el stăpânirea şi prada ţăreĭ.

Cine în sfĕrşit la anul 1777 aŭ pricinuit o moarte atât de tirană şi barbară luĭ Grigorie Ghica Vodă, aceluĭ Domn aşa milostiv şi bun, aceluĭ care singur în veacul sĕŭ aŭ contribuit atât de mult la binele ţăreĭ, acel care singur aŭ protestat când s'aŭ înstrăinat o parte din ţara nóstră, şi în sfĕrşit acela, care aŭ început a pregăti o pacinică şi puţin maĭ slobodă viaţă pentru Moldovanul cel adevĕrat, cu micşorarea boeresculuĭ şi altele.

Un Constantin Moruz în Ţarigrad, şi în Moldova un Logof. Bălănescu, un Vorn. Bogdan, un Spăt. I, Cuza şi un Dărmănescu.

Cine sunt óre ? aceste uricióse monstruri a iaduluĭ, care fără cât de puţină mustrare a cugetuluĭ aŭ produs o mórte aşa de crudă bietuluĭ Domn, şi vecinică nenorocire sĕrmaneĭ sale familiĭ ? Strĕmoşiĭ voştri, a cărora pizmă şi calomnie, a cărora sete de prădărĭ şi trădărĭ, a cărora lăcomie de aur, tóte le aţĭ moştenit voĭ.

www.dacoromanica.ro

Voĭ, cari sunteţĭ uricioşiĭ lor moşteniĭ şi cari pentru nenorocirea nóstră staţi încă pânĕ astă-dĭ între noĭ.

Imĭ este cu neputinţă a înşira tóte faptele a strĕmoşilor voştri, pentru că atuncea ar trebui să fac colóne întregi. Lumea încă, tóte le cunoaşte, şi istoria, care este adevĕrată martoră a vécurilor, ni le-aŭ păstrat spre a ni le pune de faţă, şi a ne arĕta, că ceĭ ce aŭ fost eĭ, sunteţĭ voĭ, şi ceĭ ce sunteţĭ voĭ, aŭ fost eĭ.

Să vedem acum, care's faptele voastre patrioţilor aristocraţĭ? de se potrivesc ele cu a strĕmoşilor voştri? şi de putem ḑice că i-aţĭ imitat întocmaĭ?

Pânĕ maĭ alaltăeriĭ un hoţ Catargiŭ móre tăét de gélat pe câmpul Copouluĭ pentru prădăciunele ce face el şi banda luĭ (1), poporenilor

(1) **Estragem din Suvenire Contimpurane publicate în 1888 de G. Sion, membru al Academieĭ Române, următórele: culese din Arhivele Kişeneuluĭ numite a «Senatorilor».**

Bandele eraŭ organisate de capĭ temerariĭ şi inteligenţĭ; ele aveaŭ ramificaţiuniĭ chiar prin oraşe, şi încă prin clasele de sus ale societăţeĭ. Apoĭ impunitatea lor era asigurată şi de împrejurăriĭ diferite: întâiŭ că guvernele locale eraŭ slabe şi nu dispuneaŭ de o poliţie bine organisată saŭ de o putere armată care să urmăréscă asemenea banditĭ; puţinele forţe de cariĭ dispuneaŭ abia ajungeaŭ ca să execute împlinirea dărilor şi rechisiţionarea provisiunilor pentru armata ruséscă; al doilea pentru că hoţiĭ n'aveaŭ dificultate de a găsi adăpóste şi gasde; ţĕranii, săraciĭ şi săraciţi de exacţiunile celor de sus, le ofereaŭ ospitatitate bucuroşĭ, fiind-că le făcea şi lor parte din prăḑile ce dobândeaŭ. Din câte-va dosare ce 'mĭ aŭ venit sub ochĭ, am putut vedea că capiĭ de banditĭ cariĭ s'aŭ făcut maĭ îngroziţiĭ eraŭ: un Ilie Catargiu, fiŭ de boier vechiŭ din Moldova, un Constantin Cantacuzino, fiul Serdaruluĭ Ilie Canta, cunoscut maĭ bine sub numele de feciorul Romînceĭ, un Ştefan Bujor, original de pe lângă Nistru din sudul Besarabieĭ, ajuns legendar prin cântecele populare, un Bănucul care pare a fi originar din Transilvania, un Copozu, originar din Albania şi alţiĭ. Boieriĭ cariĭ îmbrăţişaseră meseria de tâlhari pe la moşiile lor aveaŭ lucrurile organisate anume pentru întreprinderĭ criminale. Oameniĭ lor atrăgeaŭ pe neguţitoriĭ trecĕtoriĭ spuindu-le că la curte sunt primiţĭ şi bine ospĕtaţĭ oriĭ-care călĕtor; acolo dacă se vedea că aŭ banĭ, eraŭ omoriţĭ şi mistuiţĭ prin pivniţe şi prin tufişurile de prin grădinĭ.

Femeĭ şi fete violate sub ochiĭ soţilor şi aĭ părinţilor, legaţĭ maĭ întâiŭ şi apoĭ ucişĭ, şi alte de asemenea crime infiorătóre, se făceaŭ cu cel maĭ mare sînge rece, fără a causa autorilor lor nicĭ măcar insomnie. Lucru maĭ curios: că în asemenea crime se amestecaŭ şi muierile. Mama luĭ Cantacuzino, prenumită Romînca (după moşia Romăniĭ, cocónă mare, care de la moşia eĭ se ducea la Roman, la visite însoţită tot-d'auna de un taraf de lăutariĭ şi de douĭ-spre-ḑece Arnăuţĭ călăriĭ, lua parte activă la crimele fiuluĭ sĕŭ. In cele din urmă, cu ajutorul Cazacilor, organisându-se potere serióse, se prinseră cea maĭ mare parte din hoţĭ.

La 28 Iunie 1810 s'a decapitat Cantacuzino, iar la 20 Septembre Ilie Catargiu, pe délul Copouluĭ.

Topuzu, Bujoru şi ceĭ-l'alţĭ tovarăşĭ aĭ lor, aŭ fost spânzuraţĭ: singur Bănucul,

www.dacoromanica.ro

la drum și prin casă. Un alt hoț aristocrat Cantacuzin, feciorul Romănceĭ, după ce aŭ săvêrșit crimele cele maĭ grozave, de care s'a cutremurat nesmintit și tartarul, după ce aŭ născut copiĭ cu mama luĭ, după ce aŭ prădat la drum avuțiile la atâția nenorociți, pe care i-aŭ putut gânba în ghiarele luĭ, apoĭ ș'aŭ aflat sfêrșitul ḑilelor sale tăét de gélat pe câmpul Copouluĭ spre liniștirea poporenilor și spre mulțămita luĭ Dumneḑeŭ și a ocârmuireĭ de atuncĭ că ne mântuise de douĭ marĭ hoțĭ aristocrați, ce prădaŭ la drumurĭ.

Ear D-vóstră pânĕ erĭ, mi se pare, aț̆ĭ ținut în mână posturile cele maĭ însemnate, v'aț̆ĭ plimbat din ministerie în ministerie, aț̆ĭ fost presidenți, judecătorĭ Divanurilor, deputați în Obștésca Adunare, etc. Va să ḑică, D-vóstră toț̆ĭ aț̆ĭ alcătuit Guvernul, aț̆ĭ avut în mână putere a face bine și a face rĕŭ.

Ea să vedem, mărinimoșilor bărbați! Care din douĕ aț̆ĭ făcut? Mi se pare că pe cea din urmă. De aț̆ĭ fost judecătorĭ, vaĭ de nenorocitul împricinat care v'a căḑut în labă! căcĭ pentru a-ĭ da dreptate, pe care îl sprijine legile, vĕ târguițĭ cu dênsul și-ĭ luațĭ sĕrmanuluĭ pânĕ la cea maĭ de pe urmă para din pungă, ba de multe orĭ era silit a-șĭ vinde și haĭna spre a sătura lăcomia vóstră! Unde vĕ era atuncĭ simpatia pentru frate? De aț̆ĭ fost deputați, care'ĭ binele, ce l'aț̆ĭ lucrat pentru aceĭ ce v'aŭ ales și a cărora drepturĭ le reprezentați? Să-ĭ întrebăm pe dênșiĭ, și vor rĕspunde. De aț̆ĭ fost miniștri, care's înbunătățirile ce aț̆ĭ lucrat pentru înflorirea țăreĭ? aț̆ĭ pârât cât v'a stat prin puțință la Domn pre ceĭ micĭ și adese v'aț̆ĭ făcut organul osândeĭ lor de vinovați, pentru că aț̆ĭ fost îndemnați de ura ce aveț̆ĭ asupra lor, aț̆ĭ vêndut posturile atârnate de voĭ, cu banĭ și daț̆ĭ afară pe aceĭ cărora le prădați pungile din lună în lună, îndată ce vinea un alt nenorocit să vĕ dea maĭ mult, aț̆ĭ lăsat femeĭ vĕḑuve și copiĭ sĕracĭ, cari și astă-ḑĭ vĕ blestemă cu lacrimĭ în față. Unde vĕ era atuncĭ zelul acel patriotic, de care acum sunteț̆ĭ însufleț̆iț̆ĭ? De voiț̆ĭ a vĕ îndrepta cu cuvêntul că aț̆ĭ

în ajunul execuțiuneĭ a murit în temniță. Execuțiunile s'aŭ urmat în asistența comandantuluĭ rusesc, Pod-Polcovnicul Tihanofski, a Polițmaistruluĭ Cavaler Dicescu, a Agăĭ de oraș, a Hatmanuluĭ țăreĭ a Vorniculuĭ de Aprozĭ și a Armașuluĭ celuĭ mare.

Modul execuțiunilor s'a făcut conform cu prescripțiunile sentinței Divanuluĭ, care spune ca Boierilor, după vechiul obiceiŭ, să li se taie capetele, iar proștilor să li se curme viața prin ștréng. O dată cu sentința dată pentru Cantacuzino, s'a condamnat și Serdărésa Ilinca, muma luĭ la încarcerare perpetuă în Mânăstirea Agapia. (Incarcerarea s'a executat la 18 Maiŭ 1810. După plecarea Rușilor și venirea luĭ Vodă-Calimah, să vede că a fost grațiată și s'a bucurat de moșia sa Romăniĭ).

www.dacoromanica.ro

fost siliți de Domnul să lucrați asemenea mârșăvii, voiŭ arunca în obraz minciuna cu care vroiți și în acésta în a ne înșela ; pentru că dacă voĭ ați avut nobilele sentimente a unuĭ patriot, cine vĕ putea sili să slujiți Domnuluĭ de instrumente mărșave și ticălóse? Și cine vĕ oprea de a nu demisiona posturile? Indată ce vedeți că vĕ propune jafurĭ și prădărĭ. Aceste le ați făcut când ați avut câte o parte a Guvernuluĭ în mână ; dar când ați fost simpli cetățenĭ, când nu v'a putut nimenĭ sili a face rĕŭ, ce ați lucrat? v'ați folosit de ocasie, când moșul, vĕrul, cumnatul, și fratele era unul din miniștriĭ saŭ deputat, judecătorĭ la Divan saŭ president, și prin mijlocul luĭ ați răpit strĕmoșesc pământ al răzășilor, ați răpit pământul celuĭ maĭ slab de cât voĭ, ați pălmuit pe cetățénul cel maĭ slab de cât voĭ, și care avea acelaș drept în societate ca și voĭ, ați omorît zarafi pentru a le prăda lădile, v'ați atins până și de cele sfinte, căcĭ nu v'aŭ mustrat cugetul a prăda și catedrala nóstră, din care ticălósă urmare, stă și astă-dĭ sfîntul lăcaș negată ; vĕ lingușiți, spuneți minciunĭ spre a face intrigĭ ; batjocoriți pe ciocoĭ, pe care îi vedeți maĭ luminați de cât voĭ. Și câte alte multe multe, pe care lumea, noĭ și voĭ însuși le cunóșteți, și acum bâzâiți, umblați cu făgăduinți mincinóse, pentru a înșela slabul Popor, spre a hâțâna tronul luĭ Mihaĭ Vodă pe care îl vedeți că vĕ stă contra la rĕlele vóstre cugetărĭ, și nu se unește cu voĭ a înființa ḑece némurĭ de aristocrați. Care din tată în fiĭ să aĭbă prerogativă de boerĭ țăreĭ. Tóte funcțiile cele marĭ și până la director de tribunal să se ocupe numaĭ din mădulările acelor némurĭ, și bieții ciocoĭ, a cărora drepturĭ sunt de a vĕ isgoni chiar pe voĭ, fiind-că a lor e țara și a lor e dreptul, să-ĭ dați pe toți în bir, saŭ să le arunce patentă pe bresle neguțitorești. Mărșavĭ și pângăriți! Ce ați socotit nelegiuiților, că acéstă taină, acéstă sfîntă legătură făcută între voĭ, nu vor afla o ciocoiĭ? acesta e binele care ni l'ați fost pregătit prin detronarea luĭ Mihaĭ Vodă, și întronarea unuia dintre voĭ? care negreșit vĕ făgăduise realisarea dorinței vóstre și sloboda vouĕ de a prăda și a jăfui pe Popor și pe ciocoĭ?

Vedeți dar ticăloșilor! că de ar fi domnit în mijlocul vostru și un înger din cerurĭ, iar fi fost cu neputință să stea până în sfîrșit om cinstit, pentru că era încunjurat de o bandă de ómenĭ rĕĭ ca voĭ. Prin urmare spuneți-mĭ, cine e vinovatul? Domnul, orĭ voĭ?

Eĭ bine, dacă până erĭ ați fost atâta de rĕĭ și acésta a fost o rĕutate ce ați moștenit'o de la strĕmoșiĭ voștri. De unde acuma atâta aprindere pentru binele Patrieĭ, pe care ați împilat'o? De unde atâta

www.dacoromanica.ro

entusiasmu în apărarea drepturilor celor slabi, pe cari i-aţi prădat? Şi de unde atâta dorinţă de fraternitate cu ciocoi pe cari i-aţi pălmuit şi i-aţi batjocorit? făţarnicilor! vi s'aŭ închiat drumul minciunelor! e cu neputinţă de acum a ne mai înşela. Ocasia de faţă aŭ dovedit cine sunteţi şi acum, aŭ rupt masca ce purtaţi pe faţă, şi neaţi dovedit, cu îngrijire ce aţi avut de a nu vĕ lua la răfuit pentru crimele lucrate de voi. V'aŭ făcut să luaţi prăjina în mână şi să ne eşiţi înainte.

Aşa dar timpul rĕsbunărei a sosit. Cutremuraţi-vĕ împilătorilor! Căci amară va fi lovitura ce vĕ vor da-o împilaţii; numĕraţi crimele vóstre şi le puneţi alăturea cu ţilele vrâstei vóstre, şi veţi vedea că aŭ întrecut cele d'întâiŭ pe aceste din urmă. Uitaţi-vĕ împrejurul vostru şi vedeţi câţi nenorociţi cerşetoresc din causa vóstră, deschideţi vĕ auzurile, şi ascultaţi câte sĕrmane vĕduve plâng rămăşiţa ţilelor lor, pentru că răpindu-le drepturile, le-aţi lăsat în mijlocul unei numeróse familii, peritóre de fóme! în urmare gândiţi-vĕ binişor, cu câţi aveţi să vĕ răfuiţi, pentru câte jafuri, şi ce uricios sfârşit aŭ să fie răfuelile împilătorilor cu împilaţii.

Vaĭ vouĕ! şi vaĭ copiilor voştri!

Spuneţi-ne, cruţilor, cum îndrăsniţi a mai purta după atâtea crime, pe buze binele Patriei şi fraternitate? voi, cari sunteţi rĕii rĕilor! nelegiuiţii nelegiuiţilor! voi creaturile tartaruluĭ! voi demonii din adâncurile iaduluĭ! voi pe a cărora buze zace otravă din care satana aŭ alcătuit pĕcatul zavistiei! voi, cari sunteţi maşinele infernale a tartaruluĭ! voi pe a cărora frunte satana 'şi-aŭ pus temeliile negrei sale împĕrăţiei. Cutremuraţi-vĕ! şi iarăşi ţic, cutremuraţi-vĕ! căci puţin încă şi óra rĕsbunărei va bate. Amar vouĕ atuncea tiranilor! Amar vouĕ! să piară atuncea dintre noi ticălósa vóstră fiinţă, cum piere fumul, şi să se topéscă săminţa vóstră, cum se topesce céra de faţa foculuĭ. Atuncea veţi vedea ce sfârşit ticălos aŭ împilătorii ţărei şi ai Poporuluĭ; atuncea veţi vedea ce pot fraţii ciocoi în turbare, când vine timpul să-şi rĕsbune asupra veneticilor, în ţara lor şi asupra asupritorilor lor.

Să mĕ întorc acum şi către voi prea o sfinţiţi Arhierei, către voi pe cari am fi dorit cu mulţumire, cu o mulţumire săpată în adâncurile inimei unor adevĕraţi Români, a vĕ vedea în capul religiei nóstre predicând într'o parte şi într'alta în mijlocul turmei, care v'aŭ încredinţat Părintele tutulor, pace, iubire de dreptate, şi iubire unul către altul; căci numai prin aceste trei mari principii

www.dacoromanica.ro

dictate de Domnul nostru Isus Hristos prin sfînta Sa Evangelie, se póte organisa fericirea unuĭ popor, iar nu în chipul uneĭ cete de rĕĭ cugetătorĭ, cari dupĕ ce aŭ împilat ţara, pre cât le-aŭ stat prin putinţă, şi dupĕ ce-aŭ prădat cât le-aŭ plăcut pe slab şi pe sĕrman, apoĭ voiră a ne înşela încă o-dată, cu făţăriile lor şi cu mincinóse făgăduinţĭ, negreşit pentru a ne arunca pentru totdea-una în ticăloşiĭ şi nenorocirĭ, făgăduinţĭ pe care Românul aŭ hotărât de astă-dĭ a nu le maĭ crede.

Oare voĭ, cari sunteţĭ păstorĭ duhovniceştĭ aĭ poporuluĭ, voĭ, cari dupĕ urmare ar trebui să apăraţĭ turma vóstră cea slabă de răpitórele fiare ce o înconjóră, de lupiĭ ceĭ lacomĭ, cari până astă-dĭ destul ne-aŭ spârcuit, n'aţĭ cunoscut mărşavul lor plan? n'aţĭ cunoscut cursele de nenorocire ce ne întinse? n'aţĭ cunoscut veninul ce pórtă pe buzele lor? De le-aţĭ cunoscut şi nu v'aţĭ silit de a ne apăra de ele, de le-aţĭ cunoscut şi v'aţĭ unit cu dènşiĭ, aţĭ făcut nu ca nişte următorĭ aĭ luĭ Hristos nu ca nişte adevĕraţĭ păstorĭ, şi nu ca patrioţĭ, în a cărora inimă zace dorinţa de a vedea pe fiiĭ voştri ceĭ sufleteştĭ vieţuind dile pacinice senine şi fericite; ce ca nişte urîcioşĭ ipocriţĭ, ca nişte instrumente vrednice de batjoc, a rĕilor împilătorĭ, cari sub masca shimeĭ Prea Sf. Vóstre, sub masca acelor ce pórtă în mână Sf. cruce, aŭ voit a ne înşela şi a ne pregăti prăpastia nenorocireĭ; iară de nu i-aţĭ cunoscut, de v'aţĭ înşelat şi voĭ ca şi noĭ, uitaţi-vĕ acum la faptele lor, la uricióselе lor planurĭ, şi urâţi'ĭ din tot sufletul vostru; pentru că eĭ sunt împilătoriĭ. Sfătuiţi-ĭ să se îndrepte, măcar că acésta e atât de cu neputinţă, precum e cu neputinţă a nu fi D-dĕŭ în Cer. Siliţi-vĕ a ne produce pace şi linişte, fără care noĭ nu putem fi fericiţĭ; şi de veţĭ vedea că nu vor fără-de legiĭ să înţelégă, luaţĭ mântuitóre cruce în mână, staţi-ne de apărare, şi aşa veţĭ urma cuvèntuluĭ Domnuluĭ, şi misiunea Prea Sf. Vóstre va fi deplinită. Ear dacă, dupĕ ce aveţĭ de faţă atâtea crime lucrate de eĭ, dupĕ ce aveţĭ de faţă atâtea dovedĭ că eĭ ne-aŭ împilat, şi că eĭ în sfĕrşit ne-aŭ înşelat, acum ca totdea-una, vĕ veţĭ maĭ uni cu dènşiĭ? De veţĭ urma a maĭ fi instrumente la spurcatele lor planurĭ, atuncĭ! atuncĭ! în loc de a vĕ numi următoriĭ luĭ Hristos veţĭ fi apostoliĭ luĭ Antihrist; căcĭ numaĭ aceluĭ 'ĭ plac zavistiile, tulburările şi prigonirile, fapte urîte luĭ D-dĕŭ, şi cari ne pot afunda pentru vecnicie în noianul nenorocirilor. Atuncĭ! atuncĭ! veţĭ rĕspunde prea puterniculuĭ D-dĕŭ şi-ĭ veţĭ da sémă de faptele vóstre şi uriciosul chip, cu care aţĭ apărat turma ce v'a încredinţat.

www.dacoromanica.ro

Ear voĭ fraţiĭ noştri ! fraţiĭ noştri de naţie şi de sînge ! adevĕraţĭ poporenĭ şi Romînĭ ! Uniţi-vĕ a arunca dintre noĭ înşălătórele măguliriĭ a făţarnicilor ; priviţĭ că şi acum ne înşelară ca şi tot-deauna ; priviţĭ câte curse de nenorocire ne-aŭ pregătit linguşirile şi făgăduinţele lor ; priviţĭ că şi acum ne dădură sărutarea Iudeĭ.

De aceia noĭ ! noĭ ! cari suntem împilaţiĭ şi asupriţiĭ, să jurăm în numele Sf. Treimĭ, în numele prea puternicelĭ Providenţe, că de astă-dĭ şi în vecĭ să nu maĭ credem pe înşelătoriĭ aristocraţĭ ; să-ĭ părăsim, căcĭ vedem cât sunt de primejdioşĭ ; să aruncăm dintre noĭ viclenele lor făgăduinţĭ, căcĭ numaĭ aşa póte vom maĭ putea gusta un ceas de fericire.

Să jurăm, dar, să jurăm, Fraţilor ! că nu ĭ vom maĭ crede, şi nu ne vom înşela a ne uni cu gintele cele venetice şi fanariote ; căcĭ altmintrelea, peirea nóstră este de faţă.

Insu-şĭ noĭ ne vom pregăti o, şi fie-care din noĭ póte vedea prăpastia ce ne ameninţă, de care ca să putem scăpa, trebue numaĭ decât a ne uni noĭ între noĭ, a alerga către aceĭ de care atârnăm, şi cu plângere de patrioţĭ să le punem de faţă starea cea periculósă în care ne aflăm noĭ, şi ţara nóstră din casul atâtor tulburărĭ netrebnice, şi să reclamăm din tótă inima nóstră îndreptarea bóleĭ acesteĭ, şi scurtare în viitor de alte maĭ marĭ nenorocirĭ ce ne ameninţă ; iar sfînta datorie, şi sfînta legătură de a nu maĭ crede pe aristocraţĭ, să lăsăm de moştenire fiilor şi strănepoţilor noştri cu blestem părintesc, ca să nu-ĭ maĭ crédă, şi să nu se unéscă cu înşelătoriĭ strămoşilor şi a părinţilor lor.

Bucurescĭ
1848, Iunie.

Adevĕraţiĭ voştri fraţĭ
M. K.
N. I.

www.dacoromanica.ro

PROTESTAȚIE

Pururea 'mĭ-aŭ fost urât de a vorbi Publiculuĭ despre mine și despre ale mele, lăsându-le acelor ce nu aŭ nimic maĭ bine de făcut, de cât de a se ocupa de sineșĭ și de alțiĭ. Astă-dĭ însă mĕ vĕd silit de a fi necredincios sistemuluĭ meŭ și pentru întâiașĭ dată în viața mea a mĕ sluji de tipar pentru o chestie personală.

Pânĕ acum sciam că în iubita mea Patrie Moldova se fură numaĭ averile ómenilor; acum vĕd că încep a se fura și numele. Un progres în lipsa altora. Acéstă furătură mi s'aŭ întêmplat mie. Urmărit de către părintésca nóstră ocârmuire prin deosebițiĭ militarĭ, slujitorĭ, ispravnicĭ, revisorĭ și alțĭ agenți maĭ mult saŭ maĭ puțin oficialĭ spre a fi prins și închis în Monăstirea-temniță Soveja, ca un învinovățit de purtare scandalósă, marele cuvênt a oblăduireĭ nóstre. De o lună de ḑile petrec o viață cu totul romantică, însă fórte puțin odihnitóre: Imitez jidovul rătăcitor? Aseară ajungênd la un noŭ asil, am dat peste un ticălos și fórte rĕŭ scris pamflet întitulat «Căința încredereĭ în Boerĭĭ aristocrați și sfînta hotărîre de a nu-ĭ maĭ crede. Bucurescĭ 1848. La sfêrșitul sĕŭ este însemnat Bucurescĭ, Iunie 1848. M. Kogâlniceanu și N. Istrati.»

In acest pamflet tot este mincinos, atât numele orașuluĭ unde este publicat, cât și numele redactorilor ce 'l aŭ alcătuit, prin urmare și coprinsul sĕŭ, nu póte să fie maĭ puțin neadevĕrat. Eŭ nu voĭ intra a refuta tóte stupiditățile care sunt în acéstă scriere, ca unul ce nu mĕ aflu atacat personal, nefiind nicĭ prin nascere, nicĭ prin opinie aristocrat, las acelora ce se socot atinșĭ de a respinge clevetirile aruncate asupra uneĭ stărĭ sociale, care, dacă, ca tóte stările coprinde ómenĭ vrednicĭ de tótă critica, numĕră însă și

www.dacoromanica.ro

mulţi bărbaţi vrednici de tótă lauda. Om de principii înainte de tóte, eŭ pururea am fugit de personalităţi, şi am fost şi nădăjduesc că voiŭ fi şi de acum înainte numaĭ cu aceĭ care vor armonisa cu opiniile si cu cererile veaculuĭ nostru. Lăsând pentru altă dată generalităţile, eŭ mĕ ţin în criticarea Pamfletuluĭ numaĭ de aceia ce mĕ privesce pe mine, adică «Furarea numeluĭ meŭ, şi nădăjduiesc că şi D-l N. Istrati carele în acéstă causă se află implicat ca şi mine, îşĭ va face asemenea datoria de a respinge orĭ-ce solidaritate cu un asemenea ticălos pamflet. Prieteniĭ meĭ şi aceĭ de cari am cinste de a fi cunoscut maĭ de aprópe, n'aŭ trebuinţă de acéstă protestaţie publică spre a fi încredinţaţĭ că ticălósa scriere care pórtă numele meŭ nu este făcută de mine ; însă sunt mulţĭ cari nu mĕ cunosc personal ; de la aceştia nu pot pretinde aceiaşĭ bună opinie. Către aceştia sunt dar dator a declara, că în numitul mârşav pamflet eŭ nu am nicĭ o părtăşie directă saŭ indirectă ; că eŭ nu numaĭ sunt deplin străin la redacţia sa, dar încă că şi opiniile exprimate în el în cele maĭ multe sunt cu totul depărtate de acele ce profesez neclintit de la începutul vieţeĭ mele politice şi literare. In tristele împrejurarĭ în care ni se află astă-dĭ nenorocita Ţară sunt de cea maĭ nestrămutată convincţie, că cea întêiŭ şi cea maĭ sfîntă datorie a fiesce-căruia Român este de a depune tóte interesele particulare şi rivalităţile de clasă şi de taraf, de a nu aţîţa o stare în contra alteĭ stărĭ, şi toţĭ împreună avênd în privire numaĭ mântuirea şi binele public, de a lucra pentru unirea cea maĭ strînsă între tóte clasele, între toţĭ Românii fără deosebire ; căcĭ numaĭ unirea este singurul chip spre a ne regenera Patria ; şi din contra, este a o primejdui, a o aduce într'un noian nesfêrşit de nenorocire, când am imita pilda pamfletaruluĭ şi acelor ce 'l aŭ inspirat, cari se silesc a aprinde făclia pismeĭ şi a zavistieĭ între Românĭ aţîţându-le patimile cele rĕle, măgulindu-le poftele cele slabe, şi întărîtându-ĭ pe uniĭ în contra altora, spre a ne aduce biciul cel maĭ cumplit ce póte lovi pe o naţie, rĕsboiul civil. Am asemenea deplină convincţie că tóte rĕlele planurĭ ce pamfletarul atribuiază aristocraţilor, precum întemeierea a ḑece familiĭ de boieriĭ numaĭ, dar la bir, saŭ la patente neguţătorescĭ a tuturor celor-l'alţĭ, şi alte asemenea dobitoceştĭ imputărĭ, sunt numaĭ nisce ticălóse născocirĭ făcute de aceĭ ce aŭ interes de a compromita şi a descredita pe toţĭ bărbaţiĭ ce astă-ḑĭ aŭ curagiul de a se împotrivi rĕuluĭ. Şi ca puternic temeiŭ al convincţieĭ mele, n'am trebuinţă de cât de

www.dacoromanica.ro

veacul meŭ care nu iartă şi sdrobesce orĭ-ce plan retrograd, orĭ-ce mişcare reacţionară. Chiar să fie încă boierĭ cari se maĭ gândéscă la privilegiurĭ feodale, la monopolul drĭturilor, la aristocraţie de nascere şi de putere, aceste ar fi numaĭ nisce visurĭ din cari lumina epoceĭ nóstre în curênd 'ĭ-ar descepta ; şi nĭsce asemenea visionarĭ dacă maĭ sunt, nicĭ n'ar merita de a fi ţinuţĭ în sémă, căcĭ nu insuflă nicĭ o îngrijire. Primejdia este cu totul aiurea, şi numaĭ spre o ascunde a o astupa pe d'asupra, mârşavul pamfletar şi inspiratorĭ luĭ 'şĭ aŭ publicat clevetirile pentru ca maĭ lesne să ne pótă arunca în ea. Primejdia nu este în aristocraţĭ şi cum vĕd pamfletarul sub acest nume coprinde pe Mitropolitul ţăreĭ, pe cler, pe boierĭĭ marĭ şi micĭ, pe aceĭ generoşĭ tinerĭ cari s'aŭ adunat din tóte colţurile Moldoveĭ fără nicĭ un interes personal, pe şcolarĭĭ noştri, pe corporaţiile neguţătorescĭ, care în unanimitate cu jărtfirea vieţeĭ, *libertăţeĭ*, şi a avereĭ lor de la 28 Martie şi până astă-ḑĭ, nu contenesc de a cere secarea abusurilor şi a corupţieĭ, şi restatornicirea Legilor şi a Moraluluĭ; dacă pe aceştia pamfletarul îĭ înţelege de aristocroţĭ, apoĭ şi eŭ am de fală de a mĕ numi aristocrat, căcĭ numaĭ în contra acestora el astă-ḑĭ aruncă clevetirea şi injura. Primejdia este în aceĭ cari aŭ făcut de n'aŭ rĕmas în ţară o singură lege sfîntă, un singur drit necalcat, o singură avere cât de mică neciuntită, o singură slobozenie nejicnită. Primejdia este în aceĭ cari aŭ aplaudat la asemenea nelegiuirĭ strigătóre la Cer, în aceĭ cari după cruḑimile sĕvêrşite în séra de 29 Martie ca nisce corbĭ flămânḑĭ de stârvurĭ, s'aŭ rĕspândit prin ţinuturĭ, spre a smulge cu spaime, cu banĭ, cu ranguri, cu făgăduinţe, mărturiĭ mincinóse, că Ţara este mulţumită cu mĕsurile adoptate de Guvern, în aceĭ cari prin acele jalnice mărturiĭ aŭ numit *netrebnicĭ* şi *tulburătorĭ* pe fraţiĭ noştri, tocmaĭ pe aceĭ cari aŭ cerut contenirea *netrebnicilor* şi a *tulburătorilor*, adică desfiinţarea *abusurilor*. Primejdia cea maĭ mare în sfrĕşit este în aceĭ cari ca ticălosul pamfletar spre a se rĕsbuna de particularităţĭ, compromitéză sórta ţăreĭ întregĭ, învinovăţind cu o mârşavă clevetire pre unĭĭ din boerĭ că eĭ aŭ vroit a ridica armele, a sfărâma în putere ocârmuirea, şi alte asemenea nedrepte imputărĭ cari tóte exploatate de aceĭ ce sunt interesaţĭ de a întuneca adevĕrul, aŭ înşelat buna credinţă a Curţilor şi ne-aŭ adus în ţară oştile turco-rusescĭ. Acestea pot aduce primejdie, iară nu întitulaţiĭ aristocraţĭ, adică toţĭ aceĭ ce astă-ḑĭ se deosebesc prin nume, talent, experienţă, averĭ, şi cari ca amanet a bunuluĭ lor

www.dacoromanica.ro

cuget pentru regeneraţia ţăreĭ chémă pe toţĭ Românii la banchetul fericireĭ naţionale, adică la Egalitatea drepturilor şi îndatoririlor, la desfiinţarea deosebirilor de stărĭ, la slobodă carieră pentru orĭ-ce merit, la oborârea boerescului şi *la prefacerea în proprietarĭ a locuitorilor sătenĭ*, la slobozeniea robilor particularĭ. Aducătorĭ de primejdie sunt dar numaĭ instrumentele infernaluluĭ sistem cari ne-aŭ îngenunchiat ţara, pre aceştia trebue prin urmare să ne dăm o *sfîntă hotărâre* de a *nu-ĭ maĭ crede*, orĭ câte făgăduinţĭ ne-ar maĭ face, şi acéstă nestrămutată hotărâre cred că vor îmbrăţişa o şi vor ţine-o toţĭ Românii, iar nu pre acea jurată de pamfletar, care n'ar sfinţi de cât domnia abusurilor şi a ticăloşiilor de faţă.

Lucrul se judecă prin sine, judece orĭ-cine dacă următórele douĕ perióde scóse din pamflet pórtă tiparul adevĕruluĭ, dacă ele povăţuesc pe un drum de urmat, dacă ele ne pot duce pe calea mântuireĭ. Asculte orĭ-cine şi hotărască dacă ele aŭ putut fi scrise de cât de o pană vêndută şi ticălósă.

«Pagina 6 de vedeţĭ (ḑice pamfletarul aristocraţilor) din contra că Domnul în adevĕr este bun (!), că Domnul fuge de impilărĭ (!!) şi urându-le vĕ osândesce (!!!), pentru că le faceţĭ, căutaţĭ maĭ întêiŭ chipurĭ viclene a'l ademeni să ia şi el parte din jafurile vóstre, ca prin urmare să puteţĭ prăda uşor şi slobod; dacă cu acésta vedeţĭ că nu puteţĭ veni la scop (o!) luaţĭ îndată pe buze numele Patrieĭ şi numele sfinteĭ dreptăţĭ, căutaţĭ chipurĭ a trage Poporul către voĭ, a face pâre mincinóse în contra Domnului (o, o, o!) către Curţile de care atârnă biata Ţară şi cu cele maĭ uricioase chipurĭ vĕ siliţĭ a'l detrona, pentru a vĕ acăţa pe tron unul dintre voĭ, şi prin urmare a vĕ putea sătura setea ce aveţĭ de a prăda!» Şi ca conclusie, pagina 12, vrednicul pamfletar sfêrşesce ḑicênd: «însăşĭ noĭ ne vom pregăti (peire) şi fie-care din noĭ póte vedea prăpastia ce ne ameninţă, de care să putem scăpa, trebue numaĭ de cât a ne uni noĭ între noĭ, a alerga către aceia de care atârnăm (negreşit catre Măria Sa Mihail Sturdza Voevod *părintele Patrieĭ*), şi cu plângere de patrioţĭ să le punem de faţă starea cea periculósă în care ne aflăm noĭ şi ţara nóstră, din casul atâtor *turburărĭ netrebnice*» ş. m. d.

Stilul este omul a ḑis un scriitor nemuritor; dupĕ stil mi-am cunoscut omul, autorul pamfletuluĭ; el este unul din aceĭ cari în tóte nopţile are conferinţĭ cu şeful poliţieĭ şi cu palatul Gospod, din aceĭ cari maĭ mult de cât toţĭ se linguşea prin casele acelor *aristocraţĭ* pe cari astă-ḑĭ cu masca altora îĭ defăimézĕ, credincios

www.dacoromanica.ro

caracteruluĭ sĕŭ de ticălos spion şi de câine ce muşcă furiş, el este acelaşĭ mârşav, străin de nume şi sînge, care a maĭ redigiat *Scânteia Deşteptăreĭ*, furând şi atuncĭ numele unuĭ *Ştefan Arbore* ca autor, şi numele Vieneĭ ca locul tipografieĭ; el este, în sfîrşit, şeful cluburilor din Păcurarĭ, încuviinţate de poliţie, tot acelaşĭ carele a compus şi satira în contra Generaluluĭ Duhamel şi a domnuluĭ Kotzebue, tot cu scopul de a cleveti şi a compromite pe aristocraţĭ.

Când în Moldova vor împărăţi legile, când Mihail Sturdza Domnul nu va maĭ da ofisurĭ prin ţară ca să prindă pe cutare şi pe cutare, bună-óră ca pe mine şi *legat cot la cot* (aşa poruncesce luminatul ofis) să fiŭ trimis la Soveja, fără nicĭ o judecată ce numaĭ dupĕ capriciul Mărieĭ Sale, fără nicĭ o vină de cât că, ca formal şi împuternicit vechil, dupĕ datorie am avut *scandalósa purtare* de a descoperi Generaluluĭ Duhamel speculaţiile agricole saŭ maĭ bine a ḑice *industriale* a luĭ Beizadea Grigori, întreprinse spre păgubirea Monăstireĭ Neamţu cu nu maĭ puţin de cât *patru ḑecĭ miĭ galbenĭ*, atuncĭ voiŭ trage şi eŭ în judecată pe ticălosul pamfletar care cunoscându-şĭ singur puţinul credit a numeluĭ sĕŭ şi puţinul merit a scrieriĭ sale, spre a'şĭ gĭsi câţĭ-va cetitorĭ, a pus'o sub patronagiul numeluĭ meŭ, tot atuncĭ voiŭ urmări şi pe necinstitul litograf carele s'a primit a face parte, fie măcar cu *înaltă poruncă*, la acéstă mârşăvie publicându-mĭ numele fără încuviinţarea mea. Pe sĕvârşitorĭĭ unor asemenea fapte legile în alte ţărĭ ĭĭ pedepsesc cu trimitere la *muncĭ publice*. Nădăjduesc că şi în ţara mea voiŭ găsi şi eŭ vre-o lege (nu-s advocat pentru nimică) care ĭĭ va trimite la *Ocnă*.

Solidar la acésta va fi şi D. Marele Postelnic Secretar de Stat ce 'şĭ mărginesce datoria de censor numaĭ de a pune cătuşĭ la orĭ-ce gândire slobodă, şi de a opri rĕspândirea în ţară a orĭ-ce scrierĭ folositóre, şi pe de altă parte sufere ca în Iaşĭ sub ochiĭ sĕĭ (chiar dacă aŭ fost şi cu *înaltă poruncă*, precum este acésta, nu'l desvinovăţesc) să se publice un ticălos libel ce nu ţintesce la alt nimic de cât la înarmarea Moldovenilor unora asupra altora la vĕrsarea sîngeluĭ acelor cari maĭ stăruesc pentru bine, şi în sfîrşit la înoirea în Moldova a crudelor scene din Galiţia, ca prin acestea să nu maĭ rĕmâie în ţară de cât aceĭ de o inimă; de o opinie, de o purtare cu pamfletarul, adică o turmă de robĭ necuvêntătorĭ şi un tiran.

www.dacoromanica.ro

Iar până la venirea *ţileĭ dreptăţeĭ* cu toată puterea unuĭ om de bine clevetit, protestez înaintea Naţieĭ mele, orĭ-ce împărtăşire cu ticălosul pamflet alcătuit de un agent al Măriei Sale, după înaltă poruncă şi cu cheltuială Gospod publicat în Iaşĭ în zincolitografia luĭ Parteni, pe hârtie cu bourul Moldoveĭ luată din magazinul luĭ G. Caliman înprăştiat prin ţară de către poştă şi ómeniĭ cârmuireĭ, şi în sfârşit înfăţişat în Consulatul rosienesc de către însuşĭ Domnul, spre învinovăţirea mea

1848 Iulie 22. **M. Kogâlniceanu.**

P. S. In minutul acesta mĕ încredinţez că părintésca ocârmuire aŭ maĭ publicat în potrivă mĭ un noŭ neadevĕr. Aflu că prin ofisurile circulare către isprăvniciile mărginaşe aŭ poruncit că fiindcă eŭ am trecut graniţa fără paşaport, şi aşa precum sunt oprit de a o maĭ trece înapoĭ, apoĭ orĭ-când aşĭ face un aseminea pas şi orĭ unde aşĭ fi întâlnit să fiŭ prins *prin tóte* chipurile şi supt cea maĭ mare pază trimis la Soveja. Acésta este o nouă calomnie. Eŭ nu am trecut nici un minut peste graniţă. Mĕ aflu în Moldova întreg, sănătos, şi slobod încă ; să înţelege de la sine că ascuns, pentru că tótă lumea m'ar numi un prea mare gogoman dacă de bună-voe m'aşĭ da în mânile uneĭ ocârmuirĭ care aŭ rostit asupră-mĭ osândă fără judecată, cu călcarea tuturor legilor şi chiar a unuĭ solanel tractat, convenţia de Akerman, care hotărât rosteşte că Domnul pe nicĭ un boer nu'l póte pedepsi înainte de a fi judecat după legile ţăreĭ, o ocârmuire care prin cruḑimile din 29 Martie ş'aŭ meritat numele de calăŭ, a căria dreptate şi omenire nu-mĭ insuflă nicĭ o încredere şi căria prin urmare m'aş teme de aĭ încredinţa ḑilele mele pentru că.... **holera este încă în ţară.** Eŭ mĕ păzesc dar. Când însă mi se va spune pentru ce sunt căutat, când voiŭ şti că legile vor hotărâ asupră-mĭ iar nu capriciul Domnuluĭ, când în sfârşit voiŭ avea destulă garanţie că nevinovat voiŭ fi desvinovăţit şi numaĭ vinovat voiŭ fi osândit, atuncea voiŭ fi gata a mĕ înfăţişa înaintea a orĭ-ce cârmuire şi tribunal, numaĭ nu ocârmuireĭ şi tribunalurilor Măriei Sale Mihail Sturdza cari adaog a maĭ ḑice nu-mĭ insuflă nicĭ o încredere, nu-mĭ dă nicĭ o închezăşuire. Iar până atuncea mĕ voiŭ ascunde, voiŭ şedea în ţară cât voiŭ putea, şi când voĭŭ vedea că nu-mĭ maĭ rĕmâne alt chip de scă-

www.dacoromanica.ro

pare d'inaintea sbirilor Domnescĭ, atuncea negreşit că voiŭ fugi şi voiŭ trece chiar graniţa, pentru că înainte de tóte trebue să mĕ îngrijesc de cea întèiŭ datorie şi lege firéscă: adică conservaţia mea.

M. Kogâlniceanu.

NB. D. N. Istrati aflându-se închis în Monăstirea Slatina şi păḑit în persóna ispravniculuĭ de Suceava de a nu avea intâlnire şi relaţie cu nimenĭ, nicĭ scie pânĕ în acest minut despre ivirea unuí asemenea pamflet în care dinadins cu scop înrĕutăţit 'í aŭ pus numele. Dar ca unul ce cunosc principiile de care să află caracterisat, făgăduesc că îndată ce va fi slobod din închisóre va sci să ruşineze şi să pălmuiască în public pe aceĭ cari aŭ cuteḑat dór vor aprinde un rĕsboiŭ civil, cu influenţa şi numele acestor tinerĭ populariĭ M. Kogâlniceanu şi N. Istrati. Când D-lor sunt cu totul străinĭ şi de pamfletul şi de ideile înrĕutăţite ce se coprind în ea. Prin urmare, amar obrasnicilor cuteḑătorĭ cari aŭ uneltit acéstă faptă!!!

Notă autografă.

www.dacoromanica.ro

Imbunătățirea soarteĭ Țăranilor al doilea cuvênt rostit în Adunarea generală a Românieĭ în ședința de la 1 Iunie 1862. Bucurescĭ 1862.

Cuvênt în contra Adreseĭ rostit în ședința Adunăreĭ din 9 Februarie 1863.

Cuvênt asupra Proiectuluĭ de organisarea militară în ședința de la 7 Februarie 1864. Bucurescĭ 1864.

Discours sur le Projet d'organisation militaire prononcé dans la Séance du 7 Février 1864.

Discurs în discuțiunea proiectuluĭ de adresă. Bucureștĭ 1868.

Note adressée à Mr. le Ministre des Affaires Etrangères en réponse à la note du 15 Juin de Monsieur l'Agent et Consul général de France à Bucarest. Bucarest 1869.

Cestiunea Strousberg cuvênt din 15/27 Decembrie 1871. Iașĭ 1872.

Angelegenheit Strousberg, Rede gehalten in der Deputirten-Kammer zu Bukarest in der Sitzung vom 15/27 December 1871. Bukarest 1872 II edit.

Cronicile Românieĭ Ediția II 1872. Treĭ volume. *Idem* ediție de lux.

Cuvênt în contra Adreseĭ 5/17 Iunie 1875. Bucurescĭ 1875.

Darea de seamă a Deputaților Opositiuneĭ către Alegătoriĭ lor. Bucurescĭ 8 Iulie 1875.

Răpirea Bucovineĭ. Bucurescĭ 1875.

Epistolă deschisă D-luĭ Lascar Catargiu Prim-Ministru. Bucuresci 1875.

Cestiunea Universitățeĭ din Iașĭ înaintea Senatuluĭ. Cuvênt rostit în ședințele 1, 2 și 4 Februarie 1877. Bucurescĭ 1877.

Cuvênt în contra primireĭ în Senat a d-luĭ N. Voinov rostit în ședința Senatuluĭ din 23 Februarie 1877 Bucurescĭ 1877.

Cestiunea Israelită este cestiunea Moldovenească. Scrisoare deschisă adresată D-luĭ I. C. Brătianu (N. C.) Iașĭ 1879.

Mémoire sur la question du Danube publié à Paris 1881.

Tocmelile agricole cuvênt rostit în 11 Februarie 1882. Bucurescĭ 1882.

Rapport sur les Ports-Francs Galaz et Braila. Bucarest 1885.

Cestiunea Dunăreĭ. Discursurĭ rostite în ședințele Camereĭ din 1 și 2 Maĭ 1882 Bucurescĭ 1882.

Cestiunea Dunăreĭ 2 volume Bucurescĭ 1882.

Cestiunea Dunăreĭ edițiune revĕdută. Un volum Bucurescĭ 1882.

Programa de la Mazar Pașa cuvênt rostit în ședințele Camereĭ din 26 și 27 Ianuarie 1883.

Ce este un Rege constituțional (M. C. A.) Bucurescĭ 1883.

Discursul rostit la întrunirea Opositiuneĭ-Unite din 25 Martie 1883. Bucurescĭ 1883.

Raportul privitor la proiectul de lege pentru reînființarea porturilor france Galați și Brăila. Bucurescĭ 1885.

Interpelațiunea privitóre la Expulsarea Românilor de peste Carpați în ședința din 11 Februarie 1886. Bucurescĭ 1886.

Discuțiunea asupra proiectuluĭ de rĕspuns la Mesagiul Regeluĭ. Discurs rostit în 5 și 7 Decembre 1890. Bucurescĭ 1890.

Desrobirea Țiganilor, Stergerea Privilegiilor Boerescĭ, Emanciparea Țăranilor, discurs ținut la Academia Română în ședința solemnă de la 1 Aprilie 1891 Bucurescĭ 1891.

EDITATE DE MIHAIL KOGÂLNICEANU

Etudes Religieuses Morales et historiques par Alexandre de Stourdza. Iassy 1842.

Cronica luĭ Enaki Kogâlniceanu tipărită în Iașĭ la 1861.

Rapport sur l'Etat des Principautés Moldavie et de Valachie adressé au Congrès de Paris par la Commission siégeant à Bucarest en 1857. Bucarest 1869.

Colecțiune de toate instrucțiunile ce s'aŭ dat în aplicarea noueĭ legĭ rurale Bucurescĭ 1864.

www.dacoromanica.ro

Acte şi Documente din Corespondenţa diplomatică a luĭ Mihail Kogâlniceanu relative la Resboiul Independenţeĭ Românieĭ 1877—1878 volumul I (anul 1878) publicate de Vasile M. Kogâlniceanu. Preţul . . . 15 leĭ.

Domnia luĭ Bibescu-Vodă judecată de contimporanul sĕu Mitropolitul Neofit al Ungro-Vlahieĭ în 1847 şi O Variantă a Stihurilor luĭ Enaki Kogâlniceanu asupra Domnuluĭ Grigorie Ghica Voevod al Ţăreĭ Moldoveĭ 1777 publicate de Vasile M. Kogâlniceanu. Preţul . . . . . 1 leŭ

Acte relative la 2 Maiŭ 1864 cu o Precuvêntare, treĭ facsimile şi treĭ stampe, publicate de Vasile M. Kogâlniceanu. Preţul . . . . . 3 leĭ 50 banĭ.

Les Juifs en Roumanie. Question sociale par Basile M. Kogalniceano (sous presse).

Acte şi Documente din Corespondenţa diplomatică a luĭ Mihail Kogâlniceanu relative la Resboiul Independenţeĭ Românieĭ 1877—1878. Fascicula I din Volumul II anul 1877 (sub presă).

www.dacoromanica.ro